

VII. ÉVFOLYAM. Megjelenik minden vasárnap. Ára félévre 3. egész évre 6 frt.

Az előfizetési pénz a Kiadóhivatalba Városháztér 6. sz. alá küldendő.

Pest, márt. 16. 1873. 11-ik szám.

GYÜJTÖKNEK öt előfizető után tiszteletpéldány jár. Egyes példány ára helyben 10 kr.

Szerkesztői iroda: Városháztér 6. sz. ide küldendő mindenféle kézirat, mely »LUDAS MATYINAK« van szánva.

Márczius 15-ke

negyedszázados évfordulójára.

Hajdanában nagy nap valál,
Az ébredés napja!
Mi vagy mostan? Dicső multunk
Letünt emléklapja!
Szabadságát szegény magyar
Megnyirbálva kapja —
Mert még ma is az osztráknak
Közösügyes rabja.

Csernátony Lajoshoz.

A civillista fölemelésekor.

Az anyahon s leánya: Erdély
Méltán tapsolta meg, barátom!
A közel multban tettedet;
A nagy rókát, — melyet nyomán
Hajhásztak több szemes vadászok,
És lepuskázott végre Simonyink, —
Te füstölted ki mély odvából,
A rókalyukból, mit a német
Poéták apja; Göthe Vater
A „Reinecke Fuchs“ poemában
„Malepartus“-nak czimezett; —
Gyülöl ezért a mamelukfaj,
De a hon, többi érdemidhez
Csatolva ezt is, cserfüzérrel
Jutalmaz. —

Érdemkoszoru

Zöldell fején több bajnokink közt'
Társadnak is, ki, évek óta
Másodmagával küzd serényen
Dandártok élén. — Koszorútok
Még mos is gazdag! ám aggódom,
Hogy pár levél lehullt már róla,
S önkezetek, — mely tépni kezdi azt!
Ápoljátok! mert a már száraz ággá
Fosztott, letépett koszorúnak
Nints oly dús harmat, a mely többé
Visszanöveszsze lombjait! —

Jelen számhoz mellékelve van lapunk előfizetési felhivása.

Halljátok-e, mit dall Horác?
„Nem kisebb dics megóvni a jó
Nevet, mint volt kiküzdni azt!“
S ott túlnan, ama nagy, merész
Polgár, ki „elragadta az
Öldöklő menuytől a villámot,
S a zsarnokoktól a jo. art,“
Ez egyszerü, de bölcs példában
Szólott egykor a néptömegnek
Könnyelmü tettit korholólag:
„Azt mondjátok: ez, s az csekélység? —
Egy hiányzó szeg is csekély jó
Barátim! s mi nagy bajt okozhat!
Egy kihult szeg miatt a patkó
Meglódul, s végre leesik,
A leesett patkó miatt a
Ló megsántul, s a sántó ló
Miatt fogolylyá lesz a harcok
Tüzében küzdő, hős lovag.“ —
Franklin példája rátok szóll!
A görbe érv — a kiesett szög:
A lehullt patkó — elvi csorba;
S a sántult mén — az elvbarátok
Csonkult bizalma, mely lovagját
Védni, mint védte ép korában,
Honnan meritsen uj erőt?

E vers pedig (vagy próza tán,)
Tünődés csak, s nem bántalom,
Hü tükre csak barátotok
Lelkének, mely e két gyülölt,
Hunnyászkodó szót: hizelgés,
Loyalitás, elvtársai
Irányában sem ismeri. —
Elüzni nem e két szó fogja
E koldusnemzet kunyhajától
A még cirkáló rókafajt!
Nem e két szó küzdendi vissza
A szabadságot, ősjogot!
De ám e két szó az, a melylyel
Az új Árpád (no, mert kettő van,
E hon órjás Árpádja egyik,
Másik pár labanc Árpádkája.)
Az ellen sarkához görbedve,
S egykor oly szabad, tiszta lelkét
Sárba keverve, — eljátszotta
Üldött hazáját, önhonát.

Nemes, nagy célotok barátim!
Nemde hogy: visszaküzdni mindazt?
Mit, a porig törpültek, s tarka
Vegyű, gonosz, bérenc önzőkből,
S önzetlen őrültekből álló
Csatlósai elpazaroltak.
De ám kivivni örökünket,
Kettészakadva, nem fogjátok.
El — a szélsőbal zászlajához!
Melynek szárnyán nagy bujdosónk
Képe ragyog felénk! egy testté
E zászló alatt forrva össze!
E szirtalapra — tiétek
Hig, sülyedő hab, — lépjetek! —
Előre bátran bajnokok!
Ki megbotlik, — fel, ujra talpra!
Ki átszökik, — hon átka rajta!
S a mindvégig hűn harcolónak
— Győzzön, vagy bukjék szent
ügyünk bár, —
Nevére — áldás, tisztelet!*)

Szemere Miklós.

És mit felelt erre Csernátoni?

A veterán költő ugyancsak fején találhatta a szeget, mert az „adjon isten jó nap“-ra azt se mondta: „fogadj isten“.

Szja! Csernátoni nem Szász Károly, s mint prózaista Szemere verseire hijába keresi a kadenciát az ő buffetjében, — „olyan már nincs“.

Különben is Csernátoni egy idő óta olyan fifikus diplomata, a kit ha hátulról megrugnak, elől semmit sem lehet észrevenni rajta.

Szende interpellatio
a honvédelmi miniszterhez.

Ugyan mondja meg excellentiád! miért és hogyan van az, hogy öt honvédköpönyeg épen annyit nyom, mint a közös hadseregbeli három cserepár köpönyege?

Ezen egyenlitést a Dinst- és mundur-reglement kivánja-e azonképen és ilyeténképen??

Kérdem én

Ludas Matyi.

*) E gyönyörü költemény a „Magyar Ujság“ március 11-iki számában jelent meg, s onnan vettük azt át humordus tartalmáért olvasóink élvezetére.

Adomák.

Egy gazdag földesur igen drága telivér török paripát vásárolt, s elnevezte „S z u l t á n n a k."

Éppen midőn ezen a „Sultánon" nagy kevélyen kilovagolna, találkozik a falu kovácsával s kiváncsian kérdi tőle: Hogy mit tart „Szultán"-ja felől?

A jámbor együgyü ember végig nézvén a csinos paripát, s nem találván benne semmi megróni valót, azt mondá a kiváncsi földesurnak:

— Szintoly keresztény biz ez nagyságos uram! mint mi....

Összeirás volt egy bizonyos faluban, s az összeiró bizottság egyik tagja kérdé a birótól:

— Mennyi a barmok összes száma a faluban?

— Két ezer ötszáz lélekre megy biz a, — felelt egykedvüleg a biró.

Bizonyos uri ember kegyetlenül megtámadott egy koldust, s azt mondá a többek között neki:

— Minek koldul kend, adja el kend képiről a rezet valami rézmüvesnek, s mindjárt lesz kendnek pénze...

— Kináltam már vele váltig eleget — válaszolá a koldus — hanem biz a rézmives azt mondá: hogy bolond ember az, a ki ezt réznek tartja.

Találkozván az együgyü polóc legénynyel az ő nagybátya, kérdé tőle:

— Ugyan öcsém! hogy lettél te katona?

— Hát — válaszolá az együgyü legény — mikor mindenkinek muszi volt menni, akkor én is beálltam önkinyesnek.

A kapucinus barát rettentő tűzzel beszélt a szószéken, — mi egyik halgatóját annyira elérzékenyité, hogy a beszéd alatt elkezdett keservesen sirni. — A páter kiváncsi volt ennek okára, — s kérdést intézett a megszomorodott emberhez, hogy miért sir?

— Óh édes tisztelendő atyám — válaszolá a siránkozó — legkedvesebb bakkecskémet veszitém el a napokban, — s valahányszor atyaságodra pillantgatok ugy oldalvást, mindig az én kedves elveszett kecském jut eszembe...

Bőjti predicációk.

Egy reverendából kiugrott piarista megnősülvén, esküvő előtt elment gyónni volt kegyesrendi főnökéhez; midőn aztán megkapta a bizonyitványt, s látva hogy abban a penitentia nincs kiszabva, figyelmezteté erre a szent atyát.

„De hát nem arról értesitett ön engem, hogy házasodik?" — kérdé a gyóntató páter — „én azt hiszem, elég penitentia leend az önnek."

Báró Figura Frici fiatal ember volt de szegény gróf Ananász Aurelia pedig vén de gadag.

Egy napon a báró azon ritka szerencsében részesült, hogy a grófné által egy pincsivel — ölebbel — ajándékoztatott meg.

A báró a kis ölebet aztán átadta a kormonyikának azon meghagyással, hogy a pincsinek fülét farkát vágja le, a hogy az ily divat kutyáknál tenni szokták.

A kormonyik megnézte a kis ebet s aztán megsajnálván nagy bölcsön igy okoskodott: ha én ennek a gyenge állatkának egyszerre levágom fülét, farkát, az roppant kint okozhat neki, még talán bele „is döglik hanem majd ugy segitek rajta, hogy minden nap elcsipek füléből farkából egy picit.

És ugy tőn a miként beszéle.

A komornyiknak ezen pincsiveli mivelete ugyan nem hasonlit-e a mi kormányférfiaink eljárásához, kik ideiglenesen kiadott miniszteri rendeletekkel napról napra nyesegetik az alkotmányosság azon kis hajtásait is, melyek a közösügyes bozótban még végkép el nem fonyadtak.

Aligha nem.

Az egri hős.

Ős Buda várából
Ugyan ki andalog
Eger városába?
Hát domine B a l o g h!

Ki e nagy férfiu,
E nagy szelethajtó?
Ugyan ki lenne más..
A d ó v é g r e h a j t ó!*)

Nem volt a töröknek
Oly félelmes Dobó!
Minő Egernek e
Párna el-doboló.

Zengjen róla, zengjen
Hát Matyi koboza...
E dicsériádot
Tán el nem k o b o z z a.

*) És tiszteletbeli ideiglenes segédfogalmazó gyakornok a budai pénzügyigazgatóságnál. Betüszedő.

Krumpli

Krumplipiré generális
Honvédtisztre mordiális..
Szabályellenes szakálla,
Állon nincs kiborotválva.

Krumplipiré generális
Vitéz legény volt Klumnál is;
Ottan kapott egérutat —
Mit most a honvédnek mutat.

é generális.

Krumplipiré generális
Nem mindig oly mordiális..
S ha felszerelt árzenálja..
A tüzelést is kiállja.

Krumplipiré generális
Lám most mily sentimentális?!
Midőn vizitet tesz nála:
Harapát dulcineája.

Tiszteletes Ágoston bátyám hogyan kereste az örökséget?

V. Az éji nyughely.

Midőn az ökröstogat az állás alá berobogott, az alkony kulimázbutykosa okádni kezdte a sötétséget. Tiszteletes Ágoston bátyám nagyot ágaskodva a kasfarban, észlelni kezdé a csárda kivilágló, pókhálóval dekorált pápaszemét. Rögtön azon thermopylei gondolat szikrázott keresztül sütnivalóján, hogy oda be kell mennie!

Perc alatt tetté izmosult az elefánti gondolat, s mint egy éhes cserepár csörtetett a benyiló elizium felé.

Bent konc felett marakodni törekvő komondori lárma. Felső-Magyarország alföldi akadémiákra indult drótos müvészei tartának beható értekezést a vutki közmüvelődést terjesztő spiritualizmusa felett. Neki makveritette magát a bukott cilinder és belépett.

A bábeli zsinat tüstent megakadt, mint midőn valami csodaszerü ámulat jéggé dermeszti a pezsgő vért. „Pozdrav Buh pane kantor!“ röhögött felé pár másodperc mulva ötven keserügomba-pástétomszerü pofa

A verébijesztő nyúlalkotmány megtette hatását, mely ott kakaskodott Ágoston bátyám korpatartóján.

Ily mohácsi veszteséget nem szenvedett, mióta Zsuzsánnája keni számára a katonapiritóst, őt ezen zabhegyező krumplimangorló publikum kántornak nézi. El innen, el!

Midőn épen jámbikus lépésekben skandálna vissza az állás felé, eléje pattan a nyüttcsizmáju nagyremény e szónoklattal: „édes apám! az ökrösszekér elhagyta az állást!“

Az óriás faparipa bevitelével nem ébredtek nagyobb veszedelemre a trójaiak, mint Ágoston bátyám e porigsujtó hirre.

— Nyujtó komát nem látjuk ma fiam! Csakhogy uti bagázsiánkat megmentettem!

A vihar szét simult és szépen meglapult a vidék felett, mint egy levél tészta a szakácsnő göurös kacsóiban.

Az útszéli csárda állása oly biztos kikötője lőn Ágoston bátyámnak és fiának mint a kenyérmorzsaszagra előtörekvő borzas patkányoknak.

A nebulo vánkos és dunyhafelhő ábrándjai, a holdvilágból alácseppentek, megadva magát sorsának, az állási citromillatu töremorából hevenyészett vacokra apja mellé lekuvaszkodott.

A göncölszekér kocsisa utolsót pattantott ostorával, midőn az ur pásztorkodása alatt hortyogók felpislantottak.

VI. A kedves vendégek.

Az éjjeli szél nyirágseprője által pormentezett s a kesergő ég sürű könnyeitől kristálypohárrá mosott országuton megindult a két gyaloglokomotiv; és midőn a párolgó borlevas 's a foghagymás paprikás szalonna ámbraillata kezdett terjengeni Nyujtó koma csizmászati müterme körül: a két vándor fáradságtól füstölve ostromolta meg az utcai kaput.

Kölcsönös hajlangások, borotvált pofadörzsölések, udvarias szinezettel ünnepélyesitették a boldog találkozás hajnalát. A tetten csipett reggelizés triplázott adaggá magasult, a viszontlátás öröme miatt mosolygóvá vált arcok biborát mindinkább karmazsinozta a lángkeblü avashegy nedüje. Szóval, a reggeli oly plébánusi volt, hogy tisztességes uri család asztalán ebédnek is megjárta volna.

Nyujtó koma a reggeli után három csirizkörmü, kaucsuktalpu lábtyümüvészgyakornokát kipattantotta a buzavásár felé, hogy kedves komájának a requirálandó tót batár ponyvaemelete alatt angyali kényelmet kerekitsen Sárospatakig.

VII. A kéjut.

Boldog volt Ágoston bátyám, mint a kokhinkhinai császár elefántja tetején, midőn a kétemeletes ponyvabirodalom rubiconját átlépte; táblabirói kényelemmel helyezkedett el egy oldalt sülyesztett lisztes-zsákon; hanem a természetes gözösön kocogó ostoros konduktor keserves puffogatással üdvözölte koronként s kötögette az atyafiságot rokkant kürtődugójával, mely ha sziníg lett volna tejjel, a hét görög böles tudománya elsuszterinaskodhatott volna az ő kapacitásához képest.

Szél ellenében hatalmasan robogott a ponyvaemelet, a hegyaljai országut éles kövei c iholtak a zabmentes jármostátosok patkói alatt. A második éj álomhozó szárnylegyintései beringatták Ágoston bátyámat sarjadékostól együtt Patakra.

A ponyvaszalon szellös sphaerájából kikétritüsködvén, nagyreményü fiának hösi vezérlete alatt, mérges gyomorkorgással rohanta meg nemzetes Marcsekné asszonyom nagykanálhoz cimzett, s kimestergerendázott éttermét. A belso hiányokat édes boldogsággal tatarozván ki, beajánlotta hozományát a szekunda és mogyorófapálca despotáinak, hogy csak üssék-vágják mint a répát ezt a gazembert, mert ugy lesz belőle prédikációs halott.

VIII. Pataktól Tarpáig.

A mint a kálomista jezsuitakaszárnya udvarába belógatta a százgallért, mivel ily köpeny abaposztóskodék termetes vállain, — egy az unalom miatt kapálódzó négy táltos csikókkal birkozó kocsis vonta magára gyalogapostoli tekintetét.

— Kire várakozik s hova szándékoznak atyámfia? — kérdé Ágoston bátyám, — philantropikus mosoly kiséretében kilövelt tekintettel iparkodván megnyerni a türelemfogyottan morgolódni kezdő gyeplőkezelőt.

— Tekintetes Y. urat várom, Tarpára igyekszünk.

E kocsisi szózat mózesi büvesszejének érintése alatt, mondhatlan örömérzet forrása eredt meg mélyen nyugvó szive sinahegyi kőszirteiből. Az ismeretlen tekintetes ur nagybecsü kegyeibe ajánlkozás remény-

gerjesztő eszméje, a szekér farához gyökereztette Ágoston bátyám lábait.

Az ismeretlen kocsitulajdonos előretekinteteskedett. Ágoston bátyám hajlongott előtte, mint a kutgém bemutatván magát ilyformán:

— Szegény gömöri lelkipásztor lévén, a körülmények gyalogos állapotra itéltek, hogy szatmármegyei rokonaimtól apai örökségemet átvehessem; bízva a tekintetes ur nagylelküségében, ezen ut nagy részének kocsin való megtételére, magamat Tarpáig útitársul vagyok bátor ajánlani.

A tekintetes, sarkasztikus szemöldökbillentését végig táncoltatta a roncsolt tyukültetőn, billegő százgalléron és porlepett salavárin s aztán mondá: „üljön fel szent atyus! legalább utközben nem fogja véremet venni az unalom!"

Az esztergomi érsek nagyobb prozopopéjával nem tehénkedik bársonykarszékébe, mint Ágoston bátyám a lelkipásztori méltóság nemes érzetében felhelyezkedék tetejébe a szokatlan uri kényelemnek.

A porfelleget rögtönző ekvipázs diszmenetben robogott el.

Ő tekintetessége várta a társalgási folyam mulatságszerző áramlatát, de kriptai csend fészkelt a hátulsó ülésen, mig elől a lópatkók ütenyszerü kopogását kedélyes szerelmi dal dudolásával kisérte a fiatal tarpai kocsis.

Ágoston bátyám gondolata a nyerendő örökség halmazában bányászkodott; a tekintetes pedig logice kezdette magában következtetni, hogy ezen vad papnak egyéb nem oldja meg szellemi szélkelepelőjét, mint a bor. Föltette magában, hogy az útszéli csárdák faragatlan lócáit szorgalmatosan igyekszik megülni, csakhogy a zárkozott diogenesi bölcseségnek szelelőlyukat verhessen. Ágoston bátyám Hegel vagy Kant ur bölcsészeti szőlőjében nem nagyon kapálgatott, de még az időjárást mint legközvetlenebbül érzékeny társalgási tárgyat sem piszkálgatta. A hallgatás rettenetes volt.

A távolból egy útszéli „Betekints" lehelte gomolygó füstlélekzetét az alkony azurja fölé, a tűzvérü csikók gyorsan emésztve a tért, megállapodtak a szegény legények ezen biztos asyluma előtt. A tarpai patronus leteremté magát az ülés unalomválujából.

— Tartson velem szent atyus! észleljük kissé az idevaló pincetartalom kedvderitő accentusát!

E felhivásra egyet köszörült borkerülő gégéjén a társalgás ébrentartása végett felpakkolt utitárs:

— Köszönöm, nem élek vele!

Pedig a katufrékja belső zsebjében laposkodó, hiányos üvegkulacs vonzalmas locsogását, mohó vágygyal szörpölgette az igazságot palástolni törekvő szivlüktetés. Mig a kocsi magasra hajlott nyaku gőzerőmüvei egyhangu porcogással dörömböztek az abrakos tarisznya fenekén, — a lóvakaró diplomazált fürtös gubája jónak látta becsörgetni sarkantyuját a borivóba, hogy egy meszely bicskanyitóval kusztorálja meg porlepett tüdőkürtőjét, teljes vigyázó joggal ruházván fel az első ülés jobb oldalához plántált kibojtozott ostornyelet.

Csakhogy egyedül maradt Ágoston bátyám! A belső zseb rejtekében szállásoló lapos kulacs illata már rég párolgott tubákemésztője felé, most pedig a jófele illat cérnaszálánál fogva emelkedett ki a vattirozott börtön mélységéből. Kiszámitott csellel emelkedett fel fél karján a százgallér, s rögtönzött sátor szellőmentes árnya alatt párszor mondhatlan vonzalommal nyujtotta férfiui csókra szőrtelenitett beszédtelen gépét az üvegkotyogónak. Aztán, mint a szinpadok sülyesztőin a felesleges alak, ugy tünt el válhatlan társa e Jósika Miklósi csapdában.

Nem jó urakkal egy tálból cseresznyét enni, — okoskodék Ágoston bátyám, — nagyon helyesen cselekvém, hogy e füstös haramiabarlang küszöbén át nem léptem.

(Folytatása a jövö számban.)

Nyilt levél

Irmácska nagysámnak.

Drága nagysád! A Ludas Matyó március 9-ik 10-ik számában e cim alatt: „Házasulandóknak." concurrentiát hirdet bájos nagysád puha kacsócskáira 60000 frt. gombostü pénzzel.

Megvallom mint 25 éves „házasulandó ifju" a bolondulásig szerelmes lettem nem a hatvanezer forint gombostü pénzbe, hanem imádandó nagysádnak azon szerény igényébe, hogy a házasélet boldogságát egy 200 ftos bársony bundában is feltalálja. Én tehát Irma kisasszonyt kész vagyok fele ségül venni abinvizis.

Válaszát türelmetlenül várom e cim alatt:

„Félix Budapest
posta restánte".

U. i.: Még is szeretném, ha válaszához szép nagysád legutóbbi fotográfiáját is mellékelné.

Felix.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Mészáros Károly

Pest, 1873. Nyomatott Neuer I.nál.